

Секція: Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)

Лисенко О.А.

*доцент кафедри менеджменту,
Національний університет харчових технологій,
м. Київ, Україна*

АНАЛІЗ ВЗАЄМОВПЛИВУ ПОКАЗНИКІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДОСТУПНОСТІ ПРОДУКТІВ М'ЯСОМОЛОЧНОЇ ГАЛУЗІ

Як зазначає Федулова І.В., визначальним фактором економічної доступності продовольства є рівень економічного та соціального розвитку суспільства країни. Від нього залежить можливість різних верств населення споживати у необхідному обсязі та асортименті продукти харчування, закупаючи їх за ринковими цінами, виробляючи у власних підсобних господарствах тощо [1, с. 41].

Підвищення економічної доступності продовольства повинно, в першу чергу, базуватися на зростанні доходів населення та обґрунтованих роздрібних цінах на основні продукти харчування. Зазначені показники є похідними індикаторами, які найкраще відображують стан продовольчого забезпечення в розрізі економічної доступності основних продуктів харчування в країні.

Для визначення взаємовпливу показників економічної доступності деяких видів продуктів м'ясомолочної галузі був проведений регресійний аналіз залежностей між темпами зміни споживання та темпами змін споживчих цін та цін вітчизняних виробників таких видів продукції як м'ясо та м'ясопродукти і молоко та молочні продукти.

Для регресійного аналізу взаємовпливу індикаторів економічної доступності були використані статистичні дані за 2007-2013 рр. про середні ціни реалізації продукції підприємствами [2, 3], роздрібні ціни на продукти [4, 5] та споживання продуктів харчування в домогосподарствах [6].

Розглядаючи показники економічної доступності по м'ясу та м'ясопродуктам за 2009-2013 рр. були виявлена така закономірність у впливі

темпів зміни споживчих цін на темпи споживання (рис. 1).

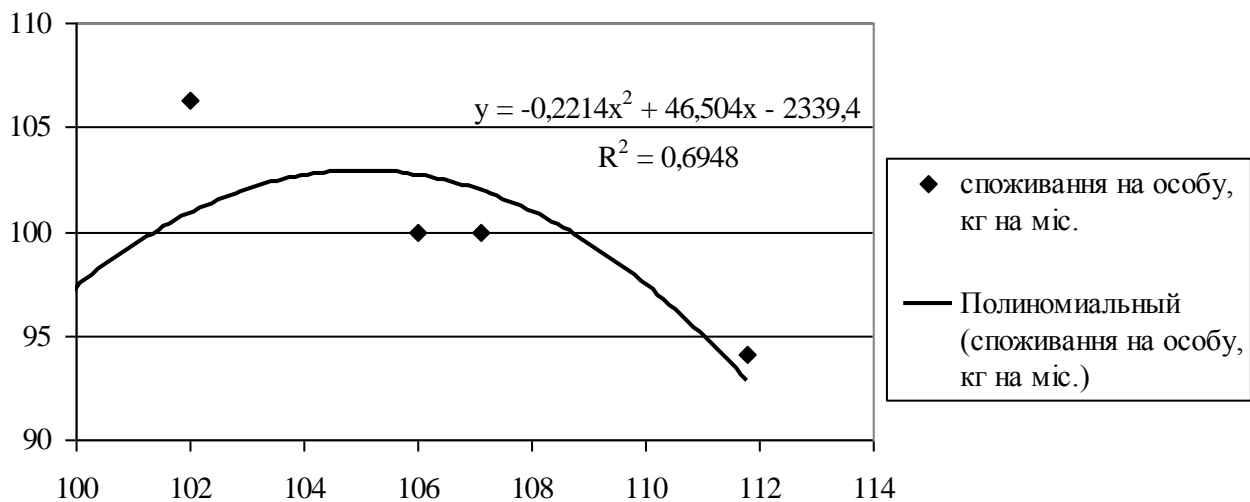

Рис. 1 Регресійний аналіз залежності темпів зміни споживання та темпів зміни споживчих цін на м'ясо та м'ясопродукти

Дані рис. 1 свідчать, що більше зростання споживчих цін призводить до меншого зростання споживання продукту. Проте така картина спостерігається лише у тому випадку, якщо зростання споживчих цін не перевищує 5%. В максимальній точці зміни споживчих цін максимальний зміна споживання м'яса та м'ясопродуктів складе 102,6, тобто приріст буде удвічі менший. Зростання споживчих цін більше за 5% призводить до значного зниження споживання даного продукту.

Аналогічна ситуація спостерігається і при дослідженні залежності між темпами зміни споживання та темпами змін цін виробників (рис. 2).

Як свідчать дані рис. 2 максимальний темп зростання цін виробників за аналізований період складав 106,7%. При такому темпові приросту темпи змін споживання склали практичне таке ж значення (106,5%), що свідчить про переваги м'яса та м'ясопродуктів вітчизняного виробництва.

Регресійний аналіз впливу темпів змін цін виробників та споживчих цін на споживання молочних продуктів (рис. 3) показав, що незначне зростання цін виробників (2%) призводить до незначного зменшення споживання (0,5%).

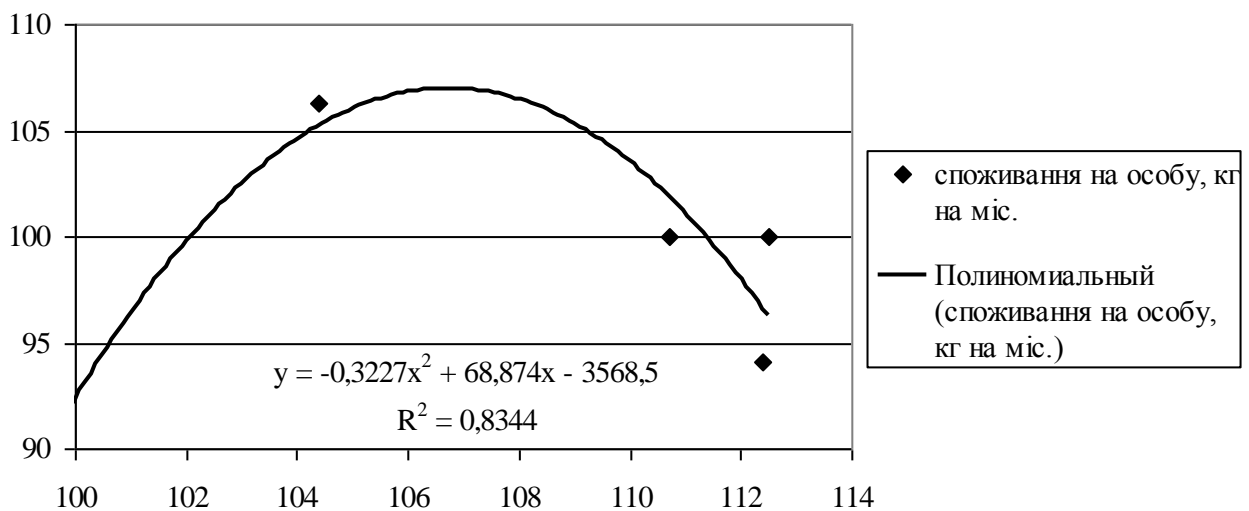

Рис. 2 Регресійний аналіз залежності темпів змін споживання та темпів змін цін виробників м'яса та м'ясопродуктів

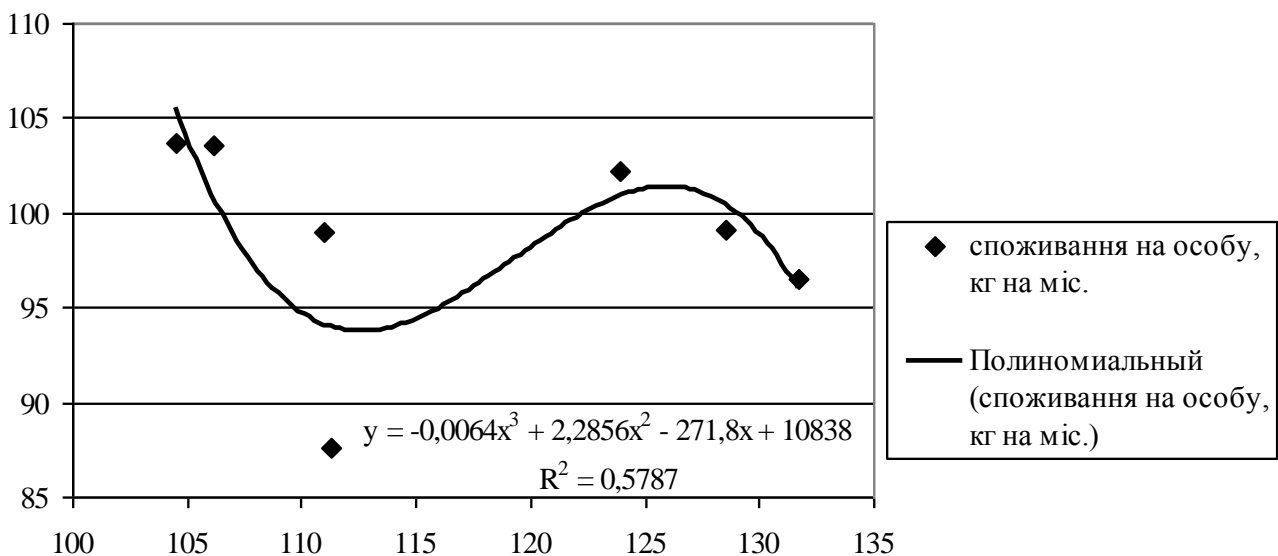

Рис. 3 Регресійний аналіз залежності темпів змін споживання та темпів змін цін виробників молока та молокопродуктів

Аналіз залежності темпів змін споживчих цін від темпів змін споживання молочних продуктів (рис. 4) свідчить, що незначне зростання споживчих цін, (5%) призводить до аналогічного за величиною зменшення споживання (5%).

Отримані функціональні залежності показують, що подальше збільшення як споживчих цін, так і цін виробників може призвести до різкого зниження споживання молока та молочної продукції. Але, слід зазначити, що при зростанні цін до 20% викликає незначну зміну попиту на зазначений вид

продукції, тобто населення вважає за необхідне витратитися на даний вид продукту харчування.

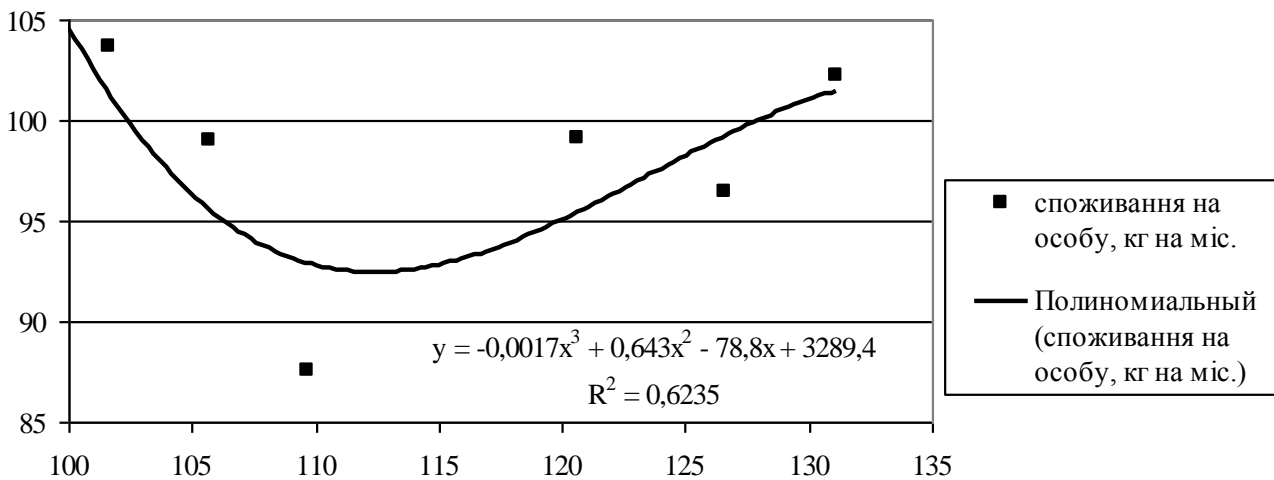

Рис. 4 Регресійний аналіз залежності темпів зміни споживання та темпів зміни споживчих цін на молоко та молокопродукти

Отже, враховуючи те, що отримані криві регресії мають достатньо високий рівень детермінації (від 60% до 80%), можна дійти висновку, що взаємовплив індикаторів економічної доступності мають достатньо сильний, проте нелінійний характер. Побудовані криві можна використовувати для виявлення тенденцій взаємовпливу індикаторів економічної доступності, але в короткостроковому періоді. Для визначення довгострокових перспектив від регресійної залежності вимагає постійного уточнення з урахуванням змін ринкового середовища.

Список використаної літератури:

1. Федулова І.В. Дослідження продовольчої безпеки: принципи і підходи щодо оцінки / Федулова І.В. // Стратегія економічного розвитку України. № 34 (2014). – С. 40-46.
2. Виробництво основних видів промислової продукції / Промисловість // Офіційний сайт Державної служби статистики України. – 23.01.2014. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

3. Індекси цін виробників промислової продукції / Ціни і тарифи // Офіційний сайт Державної служби статистики України. – 09.01.2014. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

4. Індекси споживчих цін на товари та послуги / Ціни і тарифи // Офіційний сайт Державної служби статистики України. – 06.01.2014. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

5. Середні ціни реалізації сільськогосподарської продукції / Сільське господарство // Офіційний сайт Державної служби статистики України. – 07.02.2014. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

6. Споживання продуктів харчування в домогосподарствах / Витрати та ресурси домогосподарств // Офіційний сайт Державної служби статистики України. – 31.07.2013. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.